

УДК 336.226.3

Рудницька Ю.- ст.гр. ОПОД-42

Тернопільський національний економічний університет

СВІТОВИЙ ДОСВІД ЕКОЛОГІЧНОГО ОПОДАТКУВАННЯ: УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Науковий керівник: к.е.н., доцент Десятнюк О. М.

В умовах трансформації податкової системи України в міжнародну практику оподаткування особливої актуальності набуває питання пов'язане з конструктивними змінами та доповненнями щодо пріоритетів в оподаткуванні екології.

Існуюча система оподаткування нашої держави містить підсистему екологічного спрямування у вигляді ресурсних податків і платежів (на землю, воду, надра, ліс). Однак, слід зазначити, що їх правова основа сформована ще на початку 90-х років і носить переважно директивно-адміністративний характер оподаткування. Все це підтверджує необхідність кардинальної реформи ресурсно-екологічних податків у такому напрямі податкової політики, як «зелене оподаткування». Воно було рекомендоване Артуром Сесілом Пігу ще у 1920 р. – як кращий спосіб приборкати шкідливі викиди в навколишнє середовище, встановлюючи ефективний баланс між вигодами і витратами.

Екологічні податки займають істотне місце в податкових системах учасників ЄС та ряду інших розвинутих країн (табл. 1).

Таблиця 1

Результати запровадження екологічних податків у країнах Європейського Союзу*

Країна	Вид податку чи платежу	Ефект
 Швеція	Податок на вуглець	Зменшення забруднення на 6%; суми податку більші за витрати на зменшення забруднення
 Норвегія	Податок на сірчистий ангідрид SO ₂	Зменшення забруднення на 3 – 4%
 Данія	Плата за відходи	Значне збільшення повторного використання відходів
 Німеччина	Податок на токсичні відходи	Зниження обсягу токсичних відходів на 20 – 45%
 Франція	Платежі за забруднення води	Помірний ефект, оскільки податки нижчі, ніж витрати на зменшення забруднення
 Нідерланди	Плата за відходи	У сільській місцевості, де необхідно платити за видалення відходів, обсяг твердих побутових відходів знизився на 10 – 20%

* Складено автором на основі : [Режим доступу] - http://www.visnuk.com.ua/article/one/Dmytro_Ser.html

У цих країнах через податкову політику реалізуються заходи з ресурсозбереження, підвищення рівня ефективності і вирішення одночасно з екологічними широкого спектра соціальних проблем.

Основною метою екологічних податків (зборів) є не поповнення державного бюджету, а - стимулювання платника до екологічних змін у технології виробництва продукції (і тим самим до зниження руйнуючого техногенного впливу на природне довкілля), а також до суттєвої економії ресурсів та енергоносіїв (зменшення своєї енергозалежності). Таким чином, удосконалення екологічного оподаткування в Україні можливо здійснити лише шляхом розроблення та впровадження ефективного економічного механізму природокористування, невід'ємною частиною якого є встановлення економічно обґрунтованих платежів (зборів) за використання природних ресурсів та за забруднення навколишнього природного середовища.